

tasks. The components are characterized as motivational, procedural, cognitive and personal. This choice is explained by a number of features. The motivational component is responsible for the formation of motivation for mentoring activities. The criterion of such a component was chosen to be motivational and valuable. The procedural component characterizes the educational process with its technologies, forms and methods. The criterion of such a component was chosen to be operational. Based on the results of its effectiveness, it is possible to draw conclusions about the correctness of the choice of technologies, methods and teaching aids. Cognitive component regulates the formation of readiness of future officers for professional activities. Professional was chosen as its criterion. The value of the personal component, which has an individual character, is highlighted. According to its criterion, the formation of procedural and effective motives is checked, therefore it is most closely related to the motivational and value criterion.

A low, medium and high level of formation of readiness of future officers for mentoring activities is highlighted. The need for mentors and preparation for mentoring activity has been proven.

Key words: mentor, mentoring activity, future officers, educational process, components, criteria, indicators of levels of readiness for mentoring activity.

УДК 371.134

Катерина Кузнєцова

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ORCID ID 0000-0002-9744-0840

DOI 10.24139/2312-5993/2022.04/052-062

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ РЕСУРСУ LEARNINGAPPS.ORG У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті описано описати модель професійної підготовки майбутніх вихователів до застосування ресурсу *learningapps.org* в освітньому процесі з дітьми дошкільного віку, яка за нашим переконанням уміщує кілька компонентів: мета моделювання, об'єкт моделювання, власне моделі. Власне модель розроблялась як сукупність певних блоків, компонентів та відповідного змістового наповнення до них. Модель містить такі структурні блоки: цільовий, змістово-діяльнісний і результативний. Цільовий блок охоплює мету та завдання підготовки вихователів до професійної діяльності. Змістово-діяльнісний (виконавчий) блок моделі побудований відповідно до певних принципів. Результативний блок моделі підготовки майбутніх вихователів до застосування ресурсу *learningapps.org* описує очікуваний результат. Відповідно до означеного, підготовка майбутніх вихователів до застосування ресурсу *learningapps.org*, на наш погляд, повинна здійснюватися протягом усього періоду навчання у вищій школі.

Ключові слова. Ресурс *learningapps.org*, модель, мета моделювання, об'єкт моделювання, цільовий блок, змістово-діяльнісний блок, результативний блок, мета підготовки, завдання підготовки.

Постановка проблеми. Модернізація освіти в Україні в річищі світових тенденцій глобалізації й інтеграції та зміни світоглядної

парадигми вимагають висококваліфікованого, конкурентоспроможного педагога. Відповідно зростають вимоги до професійної підготовки і майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти (далі ЗДО) задля забезпечення гармонійного розвитку дітей, які з раннього дитинства включені в інтенсивний розвиток інформаційних технологій обумовив їх використання у всіх сферах діяльності людини, педагогічній зокрема.

Аналіз актуальних досліджень. У вітчизняній педагогіці проблему застосування інформаційно-комунікаційних технологій освітньому процесі досліджували: В. Биков, Р. Гуревич, В. Заболотний, М. Кадемія, С. Карпенко, В. Попов, Ю. Тарнавський. У дисертаційних роботах розглядали підготовку педагогічних кадрів А. Будас, Л. Ващенко, Т. Демиденко, О. Комар, Л. Машкіна, О. Суховірський, І. Чорней, О. Шапран та ін. Згадані вище наукові розвідки є безсумнівним внеском у вирішення проблеми дослідження, проте у них не обґрунтовувалося особливості майбутніх вихователів до застосування ресурсу learningapps.org у професійній діяльності з урахуванням його специфіки в закладах дошкільної освіти.

Мета статті – описати модель професійної підготовки майбутніх вихователів до застосування ресурсу learningapps.org в освітньому процесі з дітьми дошкільного віку.

Методи дослідження: аналіз, порівняння, систематизація поглядів учених на різні аспекти досліджуваної проблеми, наукової психолого-педагогічної та філософської літератури; метод наукового моделювання (для створення моделі підготовки майбутніх вихователів до застосування ресурсу learningapps.org у професійній діяльності).

Виклад основного матеріалу. Виклики сьогодення зумовили необхідність розробки моделі підготовки студентів – майбутніх вихователів – до застосування ресурсу learningapps.org у професійній діяльності, оскільки переконані, що моделювання освітнього процесу необхідне для визначення цілей, способів і засобів їх досягнення, отримання належних результатів (Козак, 2013).

Метод моделювання дозволяє: за результатами дослідів, розрахунків, вимірювань, спостережень, логічного аналізу моделей вивчати явища й процеси, які відбуваються в реальних об'єктах; на основі вивчення різних сторін оригіналу створювати узагальнювальну, абстрактну, ідеальну модель об'єкта; використовувати модель як заміник об'єкта вивчення, імітувати структуру та функціонування тих

чи інших аспектів об'єкта вивчення, аргументувати висновки й рішення щодо їх змін; бути засобом коментування конкретних відомостей про об'єкт вивчення; виконувати роль оператора, який поєднує апарат вираження моделі й завдання дослідження.

На думку Л. Козар, модель змісту освіти у своїй структурі повинна містити орієнтовний, виконавчий і контрольний компоненти. Зокрема орієнтовний компонент повинен охоплювати основні ідеї змісту та основні позиції, а також програму виконання дій. Тобто орієнтовний компонент визначає мету, завдання, послідовність відповідних дій, швидкість їх задіяння у роботу.

Виконавчий компонент – основний. Його зміст переважно представлено новою інформацією, яку повинні опанувати студенти.

Контрольний компонент моделі забезпечує визначення рівня відповідності всіх попередніх змін інформації попередньому зразку (ідеальному або матеріальному). За його допомогою здійснюється необхідна корекція як орієнтовного, так і виконавчого компонентів (Комар, 2011, с. 203-204).

Аналіз досліджень із проблеми показав, що моделюванням називають дію, за наявності компонентів: мета моделювання; об'єкт моделювання; власне моделі; ознаки, якими повинна володіти модель залежно від природи об'єкта моделювання (Сікора, 2008).

Визначимо названі компоненти в річищі досліджуваної проблеми. Так, метою моделювання підготовки майбутніх вихователів ЗДО до застосування ресурсу learningapps.org у професійній діяльності є розробка такої моделі, яка сприятиме підвищенню ефективності цього процесу, відповідно до вимог суспільства.

Об'єкт моделювання – підготовка фахівців дошкільної освіти до застосування ресурсу learningapps.org у професійній діяльності.

Під моделлю підготовки майбутніх вихователів ЗДО до застосування ресурсу learningapps.org у професійній діяльності ми розуміємо опис і теоретичне обґрунтування структурних та функціональних блоків цього процесу.

Модель підготовки майбутніх вихователів ЗДО до застосування ресурсу learningapps.org у професійній діяльності розроблялась як сукупність певних блоків, компонентів та відповідного змістового наповнення до них. Модель містить такі структурні блоки: цільовий, змістово-діяльнісний і результативний.

Цільовий блок моделі визначається суперечностями, що мають місце в сучасній педагогічній теорії та практиці (між вимогами сучасного суспільства до якісної підготовки вихователів ЗДО і недостатнім рівнем їх професійної компетентності; потребою у формуванні педагога, здатного використовувати ресурсу learningapps.org в педагогічній діяльності з дітьми та невизначеністю її змісту; набутими на етапі фахової підготовки науковими знаннями та недостатньою практичною орієнтованістю випускників; потенційними можливостями ресурсу learningapps.org та їх недостатньою реалізацією в освітньому процесі ЗДО і завданнями підготовки фахівців нової генерації), метою та завданнями підготовки майбутніх фахівці ЗДО до застосування ресурсу learningapps.org у професійній діяльності.

Мету підготовки майбутніх вихователів убачаємо у формуванні вихователя нової генерації, здатного ефективно застосовувати ресурсу learningapps.org у професійній діяльності.

Конкретизуючи мету означеної підготовки, ми виділили такі завдання:

- формування внутрішньої позитивної мотивації навчально-пізнавальної діяльності, спрямованої на опанування та застосування ресурсу learningapps.org у майбутній професійній діяльності;
- повідомлення сукупності знань і вироблення умінь щодо впровадження ресурсу learningapps.org у професійну діяльність;
- формування навичок ефективного застосування інновацій у професійній діяльності; аналізу й самоаналізу її результатів.

Таким чином, цільовий блок охоплює мету та завдання підготовки вихователів до професійної діяльності та служить підґрунтям для відбору досліджуваного компонента у змісті підготовки фахівців дошкільної освіти, вибору форм, методів, прийомів та засобів взаємодії викладача та майбутніх вихователів.

Наступний блок моделі – змістово-діяльнісний (виконавчий) – побудований відповідно до певних принципів. У контексті нашого дослідження, уважаємо, що серед принципів підготовки вихователів до застосування ресурсу learningapps.org у професійній діяльності необхідно виділити загальнопедагогічні (характеризують зміст і організацію підготовки загалом) та специфічні (характеризують зміст і організацію означеної підготовки).

Під принципами підготовки майбутніх вихователів до застосування ресурсу learningapps.org розуміємо загальні положення, що визначають зміст, методiku та процес відповідної підготовки студентів.

Узагальнення підходів до обґрунтування принципів навчання та виховання, врахування особливостей освітнього процесу у закладі вищої освіти України, вивчення вітчизняної і зарубіжної практики підготовки майбутніх вихователів до застосування ресурсу learningapps.org дали можливість визначити такі принципи підготовки майбутніх вихователів до застосування ресурсу learningapps.org у професійній діяльності (Комар, 2014): принцип педагогізації підготовки студентів; принцип інноваційності; принципи практичної зорієнтованості; принцип суб'єкт-суб'єктної взаємодії; принцип прогностичності; принцип гнучкості; принцип випереджувальної підготовки; принцип соціально-економічної зумовленості змісту підготовки; принцип формування творчого потенціалу; принцип розвитку умінь і навичок студентів з організації навчання й виховання дітей; принцип організації самоосвіти та самовиховання студентів.

Перераховані принципи розкривають ідеї соціально-економічно зумовленого, комплексного, практикоорієнтованого, гнучкого, універсального процесу підготовки майбутніх вихователів до застосування ресурсу learningapps.org у професійній діяльності.

На основі принципів навчання формується його зміст, тобто система наукових знань, практичних умінь та навичок, способів діяльності та мислення, якими слухачам необхідно оволодіти в процесі навчання.

Ствержуємо, що, змістово-діяльнісний блок повинен забезпечувати підготовку студентів до виконання функцій вихователя. Вважаємо, що основні функції вихователя дітей дошкільного віку, який застосовує ресурсу learningapps.org у професійній діяльності, можна визначити, враховуючи специфіку означеної діяльності, а саме: оздоровчо-профілактичну, виховну, нормативну, комунікативну, діагностично-прогностичну, контрольну, рефлексії, освітню, розвивальну, просвітницьку, інформаційну, планувальну, координаційну, самовдосконалення тощо.

Серед специфічних функцій, що визначають описану діяльність доцільно виділити такі:

– аналітично-цільова, що покликана забезпечити стратегічний характер використання ресурсу learningapps.org у роботі з дітьми дошкільного віку;

– організаційно-управлінська, що пов'язана зі створенням умов для успішного застосування ресурсу learningapps.org за допомогою відповідного облаштування приміщення, надання необхідного інформаційного забезпечення та розробки методичного інструментарію управління тощо;

– соціально-розвивальна, що спрямована на формування відповідної культури, розширення можливостей креативного пошуку, самореалізації;

– інформативна, що має за мету ознайомлення з новою і додатковою інформацією; накопичення інформації, що забезпечує відповідну діяльність та її ефективну реалізацію;

– рефлексивна, яка передбачає осмислення студентами досвіду застосування ресурсу learningapps.org в умовах реального педагогічного процесу, закріплення та розширення механізмів підтримувальної поведінки в структурі особистості майбутніх вихователів;

– дослідно-творча функція полягає у творчому застосуванні відомих педагогічних технологій у конкретних умовах навчання та виховання; в осмисленні та творчій розробці нових форм, технологій та засобів навчання та виховання.

Розглянуті функції співвідносяться із професійними педагогічними вміннями вихователів і характеризують їх готовність до застосування ресурсу learningapps.org у роботі з дітьми дошкільного віку.

Результативний блок моделі підготовки майбутніх вихователів до застосування ресурсу learningapps.org описує очікуваний результат – перевірка рівня готовності студентів до застосування ресурсу learningapps.org у роботі з дітьми дошкільного віку.

Відповідно до означеного, підготовка майбутніх вихователів до застосування ресурсу learningapps.org, на наш погляд, повинна здійснюватися протягом усього періоду навчання у вищій школі. Для реалізації означеної вимоги вбачаємо необхідність у структуруванні підготовки студентів.

Поетапність підготовки вихователя передбачає:

I етап – підготовчий: коригування змісту навчальних дисциплін із циклу професійної та практичної підготовки; активізація самостійного пошуку студентів;

II етап – теоретичний: уведення додаткового курсу або відведення певного обсягу навчальної дисципліни на опанування ресурсу learningapps.org;

III етап – практичний: перенесення одержаних знань, практичних умінь і навичок у різні види педагогічної практики впродовж усього терміну навчання у вищій школі;

IV етап – результативний.

Зокрема, коригування змісту навчальних дисциплін із циклу професійної та практичної підготовки в дослідженні розглядаємо як певну перебудову змісту навчального предмета, що є засобом управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів у процесі його засвоєння.

Структурування змісту навчального матеріалу основних дисциплін дозволить:

- цілеспрямовано формувати мотиваційний компонент готовності, розвивати емоційну зацікавленість майбутніх фахівців в оволодінні методикою діагностування;

- встановити педагогічно доцільну послідовність вивчення навчальних тем у межах окремих предметів і їх блоків;

- уточнити і розширити змістове наповнення кожної теми, виходячи з конкретних завдань формування структурних компонентів готовності до застосування інноваційних технологій на початковому етапі;

- усунути невиправдане повторення та дублювання навчального матеріалу в змісті основних дисциплін.

Активізація самостійного пошуку студентів в аудиторній та позааудиторній діяльності реалізується:

- у процесі аудиторних занять – лекційних (опрацювання конспектів і посібників), практичних (виконання аудиторних і домашніх завдань), семінарських (робота зі спеціальною літературою) та практичних (підготовка до презентації наукових пошуків);

- при виконанні курсових і бакалаврських проектів, завдань виробничої практики і наукових досліджень;

- під час науково-дослідної роботи, яка передбачає науково-організаційні заходи (конференції, конкурси, олімпіади, захист творчих робіт тощо).

Активізація самостійного пошуку студентів сприятиме формуванню творчої особистості майбутнього фахівця, оскільки дозволить забезпечити навчання студентів методології раціонального та ефективного засвоєння та використання ресурсу learningapps.org, закласти основи науково-дослідної і науково-технічної діяльності; дозволить найбільш повно реалізувати індивідуальний підхід у практичній діяльності, диференціювати їх спеціалізацію; активно сприяти

засвоєнню студентами сучасних методів та технологій у галузі дошкільної освіти; розвивати у студентів здатність до самостійних обґрунтованих суджень та висновків; розвивати здатність використовувати самостійно здобуті наукові знання у швидкозмінних ситуаціях, відповідати вимогам професійної діяльності, науково обґрунтовувати результати власної праці; дозволять студентам раціонально використати свій вільний час, уникати набуття негативних звичок.

Введення додаткового курсу або відведення певного обсягу навчальної дисципліни на опанування ресурсу learningapps.org спрямоване на підготовку студентів до створення, упровадження та розповсюдження можливостей ресурсу learningapps.org у роботі з дітьми дошкільного віку.

Мета третього етапу – вироблення та закріплення у студентів умінь самостійно здобувати знання, а також уміння використовувати отримані знання в практичній діяльності. Педагогічна практика студентів є важливим етапом їх професійної педагогічної діяльності, під час якої студенти можуть певною мірою осмислити педагогічні явища і факти, закономірності і принципи навчання та виховання дітей дошкільного віку за допомогою інноваційних технологій. Педагогічна практика передбачає насамперед оволодіння різноманітними видами професійної діяльності, під час її проходження створюються умови для самопізнання, самовизначення студента в різних професійних ролях, формується потреба в самовдосконаленні як в особистісному плані, так і в професійній діяльності.

Вихідними положеннями до організації педагогічної практики повинні виступати такі принципи: принцип інтеграції мотивів, теоретичної та практичної підготовки, який передбачає взаємозв'язок і взаємопроникнення теорії та практики, попереднє теоретичне осмислення студентами змісту практичної діяльності, оцінку й узагальнення передового педагогічного досвіду і власного досвіду й активну, системну участь студентів і викладачів закладів вищої освіти у педагогічній практиці; принцип поступового ускладнення завдань практики передбачає не лише ступеневість підготовки, а й урахування здібностей студента і рівня сформованості його компетенцій в організації освітнього процесу з дітьми дошкільного віку; принцип націленості у практичній діяльності передбачає націлення студентів на використання ресурсу learningapps.org у практичній діяльності з дітьми дошкільного віку.

Відповідно до означених принципів, зауважимо, що залучення студентів до практичної діяльності починається з ознайомлення з ресурсом learningapps.org шляхом спостереження, узагальнення, критичного аналізу, виявлення методів і форм його реалізації, розробки контенту за допомогою ресурсу learningapps.org та презентації методики роботи з ресурсом learningapps.org.

Упродовж означеного компонента підготовки студенти беруть активну участь у перерахованих видах діяльності, що забезпечує не просто отримання та поглиблення знань про ресурс learningapps.org, оволодіння певними вміннями, а й формування особистості студентів як майбутніх вихователів, якісну зміну їх внутрішнього світу, психології, поведінки, вироблення основ їх індивідуального стилю діяльності.

Результатом процесуально-творчого компонента виступає система умінь і навичок (компетентність) використовувати ресурс learningapps.org у роботі з дітьми дошкільного віку.

Необхідною умовою ефективної реалізації змісту підготовки вихователів до застосування ресурсу learningapps.org у роботі з дітьми дошкільного віку є різнобічна орієнтація студентів на всі сфери майбутньої педагогічної діяльності: навчальну, виховну, практичну, науково-дослідну комунікативну.

Рефлексивно-оцінювальний компонент передбачає розвиток у студентів рефлексивних умінь, що дозволяє оцінити результати діяльності та зміни рівня особистісного та професійного розвитку.

Змістом рефлексивно-оцінювального компонента виступає: аналіз і оцінка ефективності діяльності; рефлексія професійних умінь і навичок.

Означений компонент передбачає організацію процесу аналізу та оцінки результатів діяльності кожного студента. Для цього необхідно забезпечити оволодіння знаннями про способи і критерії оцінки в освіті, а також показниками оцінки розвитку особистісно-професійних якостей педагога. Для цього проводиться: оцінка вправ у ресурсі learningapps.org (за результатами практичної роботи студента); захист вправ у ресурсі learningapps.org і групове обговорення його результатів; індивідуальна оцінка проведеної роботи.

Результатом компонента стає система знань про показники і способи оцінки діяльності та оцінки ефективності результатів діяльності; сукупність рефлексивних умінь і навичок; умінь і навичок визначення шляхів і способів розвитку майбутньої педагогічної діяльності за допомогою ресурсу learningapps.org.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, під час визначення складників моделі підготовки майбутніх вихователів до застосування ресурсу learningapps.org у професійної діяльності ми встановили, що вона цілісна, відповідає меті підготовки, характеризується послідовністю, безперервністю, інтегративністю, технологічністю, враховує специфіку інноваційних процесів у сучасній дошкільній освіті та спроможна забезпечити ефективну підготовку студентів – майбутніх вихователів – до застосування ресурсу learningapps.org у роботі з дітьми дошкільного віку. Зміст дослідження не претендують на вичерпне розв'язання досліджуваної проблеми. Актуальним у її подальшому вивченні розглядаємо питання щодо конкретизації змісту фахової підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до застосування ресурсу learningapps.org у роботі з дітьми дошкільного віку.

ЛІТЕРАТУРА

- Козак, Л. В. (2013) Структурно-компонентна модель підготовки майбутнього викладача дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності. *Педагогічний процес: теорія і практика*, 2, 98-110. (Kozak, L.V. (2013) Structural-component model of preparation of the future teacher of preschool pedagogy and psychology for innovative professional activity. *Pedagogical process: theory and practice*, 2, 98-110)
- Комар, О. А. (2011) Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх вчителів початкової школи до застосування інтерактивної технології: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук. Режим доступу: http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/393/1/zastosyvania_int_erakt.pdf. (Komar, O.A (2011) Theoretical and methodological principles of training future primary school teachers to use interactive technology: a dissertation for the degree of Doctor of Pedagogical Sciences. Retrieved from: http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/393/1/zastosyvania_int_erakt.pdf.)
- Комар, О. (2014) Принципи підготовки майбутніх учителів до застосування інтерактивної технології. *Проблеми підготовки сучасного вчителя : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*, 9 (2), 107 -116 (Komar, O. (2014) Principles of training future teachers to use interactive technology. *Problems of modern teacher training: collection of scientific works of Uman State Pedagogical University named after Pavel Tychna*, 9 (2), 107 -116)
- Сікора, Я. Б (2008) Модель формування професійної компетентності майбутнього вчителя інформатики. *Міжнародна науково-практична конференція «Наука в інформаційному просторі»* : зб. наук. праць, 3, 50–53. (Sikora, Ya. B (2008) Model of formation of professional competence of the future teacher of computer science. *International scientific-practical conference "Science in the information space"*: coll. Science. works, 3, 50–53)

SUMMARY

Kuznietsova Kateryna. Preparation of future teachers of preschool education institutions for using the learningapps.org resource in professional activities.

Modernization of education in Ukraine in line with global trends of globalization and integration and changes in the worldview paradigm require a highly qualified, competitive teacher.

The purpose of the article is to describe the model of professional training of future educators to use the resource learningapps.org in the educational process with preschool children.

Research methods: analysis, comparison, systematization of views of scientists on various aspects of the research problem, scientific psychological, pedagogical and philosophical literature; method of scientific modeling (to create a model of training future educators to use the resource learningapps.org in professional activities).

The developed model contains the following structural blocks: target, content-activity and effective.

The target unit covers the goal and its objectives. The content-activity (executive) block provides the acquisition of a set of knowledge, skills and abilities to apply innovative technologies in professional activities and is based on general pedagogical and specific didactic principles that must be followed to obtain the expected results.

The phased logic of the educator's training provided for the adjustment of the content of academic disciplines from the cycle of professional and practical training at the preparatory stage; intensification of independent search for students; in theory - the introduction of an additional course or allocation of a certain amount of discipline to master the resource learningapps.org and, finally, - in practice - the transfer of knowledge, practical skills and abilities in various types of pedagogical practice throughout the term of higher education.

The effective block of the model of preparation of future educators for the use of innovative technologies describes the expected result - the development of students' readiness to use innovative technologies in working with preschool children.

The content of the study does not claim to be a comprehensive solution to the problem under study. Relevant in its further study we consider the issue of specifying the content of professional training of future educators of preschool institutions to use the resource learningapps.org in working with preschool children.

Key words. *learningapps.org resource, model, purpose of modeling, object of modeling, target block, content-activity block, effective block, purpose of training, training tasks.*